

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу
кафедра філології та перекладу

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В МУЛЬТИМОДАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

29 ЖОВТНЯ 2025

Всеукраїнська науково-
практична онлайн-
конференція

Івано-Франківськ
2025

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 17/689 від 26.11.2025 р.)*

УДК 811.111

Міжкультурна комунікація в мультимодальному середовищі: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції / за наук. ред. проф. Чудика І. І., доц. Штогрин М. В. ; упоряд. доц. Венгринюк М. І. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2025. 257 с.

ISBN-978-966-694-505-4

DOI: <https://doi.org/10.31471/mkms2025>

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Міжкультурна комунікація в мультимодальному середовищі».

У збірнику представлено широкий спектр досліджень, що охоплюють фундаментальні теоретичні засади комунікації в епоху цифровізації, практичні аспекти міжкультурного діалогу в академічному та професійному просторі, а також особливості сучасного мультимодального спілкування, у якому поєднуються вербальні та невербальні елементи. Особливу увагу приділено переосмисленню літературної спадщини крізь призму постколоніальних процесів, трансформаціям у галузі перекладу під впливом технологій штучного інтелекту та їхнім етичним імплікаціям. Значний інтерес становлять питання формування багатомовної компетентності в освітньому середовищі та нові можливості, що відкриваються завдяки синтезу гуманітарного знання з технічними й соціальними науками.

Збірник призначений для науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться проблемами міжкультурної комунікації, мультимодальності та цифровізації гуманітарного знання.

*За виклад, зміст і достовірність матеріалів
відповідають автори.*

*© Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, 2025*

Оксана МЕЛЬНИЧУК УКРАЇНСЬКИЙ МОВЛЕННЄВИЙ ЕТИКЕТ ЯК СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	39
Таміла МИХАЙЛЕНКО, Наталія ЩЕРБІЙ ОСОБЛИВОСТІ МІЛІТАРНИХ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У СУЧАСНОМУ ПОЛЬСЬКОМУ, АНГЛІЙСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНИХ ДИСКУРСАХ	43
Наталія МИХАЙЛЮК МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	46
Ірина СУДУК, Вікторія КЛИМЧУК ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОСТІ УТВОРЕННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА	49
Наталія ЩЕРБІЙ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ПІСЛЯ 2022 РОКУ	52
Ольга ЯНИШИН, Наталія-Марія ШТАЄР ТОПОНІМИ В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ (НА МАТЕРІАЛІ ІНТЕРНЕТ-ВЕРСІЙ ГАЗЕТ “THE NEW YORK TIMES” ТА “ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ”)	57
СЕКЦІЯ 3 ЛІНГВІСТИЧНІ, СЕМІОТИЧНІ ТА КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ДИСКУРСУ	
Мирослава ВЕНГРИНЮК, Юлія ОЛЕВИЧ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПОЯСНЕННЯ СКЛАДНИХ НАУКОВИХ КОНЦЕПТІВ У НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ	60
Наталія ІВАНИШИН, Роксолана СТЕФУРАК ФУНКЦІЙНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ У РОМАНІ СТЕПАНА ПРОЦЮКА «РУКИ І СЛІЗОЗИ»	63
Микола КІСІЛЬ, Тетяна БОЙЧУК АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ: КРИТЕРІЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАПОЗИЧЕНЬ ТА ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ МОВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	67
Микола КІСІЛЬ, Марта ДЯЧУК СЕМАСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПЕРЕКЛАДУ ІТ-ТЕРМІНОЛОГІЇ	71
Оксана КОВАЛЬЧУК, Вікторія АНДРЕЙКО ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ МАКСА	75

4. Boris Johnson page. URL:
<https://x.com/BorisJohnson/status/1947266886225334680>
5. Busines Ukraine Magazine. URL:
<https://www.facebook.com/BusinessUkraineMagazine/posts/fortress-of-europeukrainian-fans-have-unveiled-a-massive-banner-honouring-the-co/1359192382529539/>
6. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. URL:
<https://www.gov.pl/web/premier/premier-mateusz-morawiecki-w-niemczech-unia-europejska-musi-stawiac-czola-rosji>
7. Kenzhekanova, K. K. (2015). Linguistic features of political discourse. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(6), P. 192–199.
8. Premier Morawiecki: wojna na Ukrainie to próba sił dla Zachodu. Polskie radio. 06.02.2023. URL:
<https://www.polskieradio.pl/13/11465/Artykul/3114948,Morawiecki-wojna-na-Ukrainie-to-proba-sil-dla-Zachodu-TRANSMISJA>

УДК 378.046-021.64:336.71:174(043.3)

Наталія МИХАЙЛЮК
доктор філософії,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Перед сучасними закладами вищої освіти, у тому числі економічного напрямку, стоїть важлива задача підготувати фахівців високого професійного рівня, які прагнуть розвитку активного економічного мислення, мають мотивацію до постійного оновлення своїх професійних знань та навичок та розвивають бажання особистого вдосконалення. Для вирішення цього завдання процес навчання та виховання повинен бути спрямований на професійну підготовку майбутніх економістів та на всебічний розвиток їх особистісних та професійних якостей. Ці складові органічно поєднуються в процесі формування професійної культури, яка переважно формується на заняттях гуманітарного

циклу, зокрема протягом вивчення навчальної дисципліни «Фахова іноземна мова».

Поняття професійної культури розглядається як високий професіоналізм людини, бажання вдосконалювати свої професійні навички та дотримуватись професійних цінностей. Професійна культура фахівця економічної галузі тісно пов'язана із здійсненням різних видів комунікацій, що вимагає від нього володіння культурою мовлення. Основними ознаками культури мовлення прийнято вважати нормативність, логічність, правильність, естетичність, доречність, виразність. Мовленнєва культура фахівця формується і удосконалюється у процесі спілкування, зокрема під час виконання професійних обов'язків, і виявляється у володінні професійною термінологією, вмінні висловлюватися логічно і майстерно.

Професійна культура фахівця економічної галузі передбачає дотримання мовленнєвого етикету спілкування, де етикет розглядається як «правила поведінки спілкування людей у суспільстві, зовнішній вияв відносин між людьми»[2]. Етичний аспект мовленнєвої культури характеризується вмілим вживанням типових формул вітання, побажання, запрошення, прощання. Використання мовних етичних шаблонів породжує довіру і повагу співрозмовника.

З виходом економічної галузі на зовнішній ринок посилюється необхідність вивчення національних особливостей ділового етикету різних країн та розвиток навичок міжкультурної комунікації. Володіння навичками міжкультурної комунікації, яка передбачає обмін інформацією і думками між представниками різних культур, допомагає розвивати міжнародний бізнес та налагоджувати економічні зв'язки між країнами. Для прикладу розглянемо особливості ділового етикету та професійної комунікації Франції.

У діловому житті Франції велику роль відіграють особисті зв'язки та знайомства, що базуються на взаємних послугах. Французи не здатні приймати ризикованих рішень, вони не люблять, коли їх підганяють у процесі прийняття рішень. Дуже цінують аргументи, підкріплені фактом й аналізом. Основна увага

приділяється не цінам, а технічним характеристикам товарів. Віддають перевагу діловим паперам французькою мовою.

У Франції не прийнято звертатися по імені, для цього користуються словами «мсьє», «мадам», причому «мадам» – це звертання до всіх осіб жіночої статі незалежно від віку та сімейного стану. Французи не люблять захоплення іноземними речами, звичками тощо. Вони дуже люблять підкреслювати свою незалежність.

Багато ділових питань вирішується в неофіційних умовах. Під час таких прийомів про ділові справи прийнято говорити лише після того, як гості перейшли до чаю або кави, тобто під час десерту. До того часу з французами краще говорити на теми мистецтва, особливо французького.

У Франції вважається за велику честь одержати від ділового партнера запрошення на вечерю. З'явитися слід на чверть години пізніше зазначеного в запрошенні часу, принести із собою подарунок. Це може бути коробка цукерок чи вино.

Оскільки кухня є предметом національної гордості француза, гостеві потрібно похвалити страви, напої. Не слід вживати додатково сіль та прянощі, бо це свідчить про недоліки поданих страв.

Знання національного стилю ведення ділових переговорів та ділового етикету важливе, але має слугувати лише своєрідним орієнтиром тому, як партнер діятиме на переговорах [1, с. 118].

Отже, професійне середовище вимагає від фахівців дотримання етичних норм поведінки, знань особливостей ділового етикету, правил мовленнєвої культури, високого рівня професійних навичок. Ці складові мають формуватися у майбутніх фахівців економічної галузі ще під час навчання у закладі вищої освіти та активно використовуватися не тільки в процесі професійної діяльності в Україні, але і з іноземними партнерами, що забезпечить їм конкурентоспроможність на світовому ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дороніна М. А., Доронін А. В. Культура ділового спілкування і партнерства : навч. посіб. / за ред. Л. М. Седової. Харків : ХНЕУ, 2008. 204 с.
2. Мовленнєва культура - критерії професійної майстерності фахівця
URL: <https://studfile.net/preview/5193875/page:3/>

УДК 81'0:811.161.2

Ірина СУДУК

к. філол. н., доцент,

*Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,*

Вікторія КЛИМЧУК

студентка другого курсу спеціальності «Філологія»,

Інститут гуманітарної підготовки та

державного управління,

*Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОСТІ УТВОРЕННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

У сучасній українській мові питання вживання фемінітивів є надзвичайно актуальним, оскільки воно торкається не лише мовної норми, а й соціальних та культурних змін у суспільстві. Сьогодні, коли дедалі більше уваги приділяється темам гендерної рівності, у публічному просторі активно обговорюється доцільність та нормативність уживання фемінітивів – лексичних одиниць, що позначають осіб жіночої статі за професією, соціальним статусом чи видом діяльності. Серед науковців, які досліджують проблематику фемінітивів, варто відзначити Н. Клименко, Є. Карпіловську, Л. Кислюк, Т. Кравець, А. Архангельську, О. Козачишину, А. Мосійчук, С. Остапчук, О. Тріщук, В. Гриненка, А. Бречко. У своїх працях вони розглядають як історичні аспекти формування фемінітивів, так і особливості їх функціонування в сучасному медійному дискурсі, а також нормативність уживання таких форм.